

...

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság**

ítélete

Az ügy száma: Pfv.I.21.148/2019/5. szám

A tanács tagjai: Dr. Orosz Árpád a tanács elnöke

Dr. Csentericsné dr. Ágh Bíró Ágnes előadó bíró

Dr. Gyarmathy Judit bíró

A felperes

A felperes képviselője: Dr. Bodnár Beáta ügyvéd

Az alperesek: I. rendű
II. rendű
III. rendű
IV. rendű
V. rendű
VI. rendű
VII. rendű
VIII. rendű
IX. rendű
X. rendű
XI. rendű
XII. rendű

Az alperesek képviselője: Dr. Lengyel Albert ügyvéd I-XI. rendű képviseletében

A per tárgya: hagyatéki hitelezői igény

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: felperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Gyulai Törvényszék 9.Pf.25.044/2019/5.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Szarvasi Járásbíróság 1.P.20.528/2017/32.

Rendelkező rész

A Kúria a Gyulai Törvényszék 9.Pf.25.044/2019/5. számú jogerős ítéletét hatályában fenntartja;

kötelezi a felperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg a IV-VI. rendű alpereseknek személyenként 10.000 (tízezer) forint, a VII. rendű alperesnek 20.000 (húszezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget, és az államnak felhívásra 357.000 (háromszázötvenhétezer) forint le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] Az örökhagyó kizárólagos tulajdonát képezte az Sz., V. utcai ingatlan. Súlyosan mozgáskorlátozott volt, ezért a szülei halálát követően hozzá rendszeresen házi gondozók és segítők jártak, akik a házi munkát elvégezték, ebédet hoztak a számára. Házastársa nem volt, gyermeke nem született, törvényes örökösei az alperesek.

[2] 2010-ben az örökhagyó hirdetésen keresztül megismerkedett a felperessel, aki 2010 őszén az örökhagyóhoz költözött. Köztük érzelmi kötődés alakult ki, gazdasági közösség azonban nem jött létre köztük. Az ingatlannal kapcsolatos rezsiköltségeket egyedül az örökhagyó viselte, a felperes az általa nyújtott szolgáltatások ellenében (kötözte a sebeket, gyógykezeléseket intézett a kórházban, orvoshoz járt receptért, betegszállítást szervezett) az ottlakásért nem fizetett.

[3] A felperes felvetette, hogy kössenek tartási szerződést, az örökhagyó azonban erre nem volt hajlandó. Nem merült fel, hogy a felperes javára végrendelkezzen, végrendeleti juttatásra ígéretet nem tett.

[4] Az örökhagyó egészségi állapota 2014-ben megromlott, majd 2015. január 9-én végintézkedés hátra hagyása nélkül elhunyt. A közjegyző a hagyatékot ideiglenesen az alpereseknek adta át. A hagyatéki tárgyaláson a felperes 3.570.000 forint megfizetése iránti hagyatéki hitelezői igényét az alperesek nem ismerték el.

[5] A felperes az örökhagyó halála óta változatlanul a perbeli ingatlanban lakik.

A kereseti kérelem és az alperesek védekezése

[6] A felperes keresetében kérte, hogy a bíróság hagyatéki hitelezői igény jogcímén kötelezze az alpereseket – havi 70.000 forintra számolva – 3.570.000 forint megfizetésére a 2010 októberétől 2015 januárjáig terjedő időtartamra.

[7] Keresetét arra alapította, hogy 2010 októberétől az örökhagyóval élettársi kapcsolatban élt, hivatkozása szerint az örökhagyó ápolását, gondozását örökség reményében nyújtotta.

[8] Az alperesek érdemi ellenkérelme a kereset elutasítására irányult.

Az első- és másodfokú ítélet

[9] Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította.

[10] Indokolása szerint a felperes nem igazolta az eljárás során, hogy az örökhagyóval a perbeli időszakban élettársi kapcsolatban volt, a rendelkezésre álló peradatok alapján megállapította, hogy az örökhagyó ápolásra, gondozásra szorult, tényleges tartásra viszont nem volt szüksége, mert ahhoz megfelelő jövedelemmel rendelkezett.

[11] Álláspontja szerint az örökhagyó a felperesnek hagyatéki ígéretet nem tett, és a gondozás fejében nem kívánt részére semmilyen anyagi ellenszolgáltatást nyújtani, ezért az örökhagyónak nem állt fenn olyan, a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 7:94. § (1) bekezdés c) pontja szerinti tartozása, amelyért az örökösök helytállni tartoznának.

[12] A felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

[13] Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást ítélkezése alapjául elfogadta és az arra alapított jogi következtetéssel is egyetértett.

[14] A fellebbezés kapcsán kifejtettek szerint az ápolási, gondozási szolgáltatásokért remélt ellenszolgáltatás az örökhagyó konkrét ígérete hiányában hagyatéki hitelezői igényt nem alapoza meg (BH 476.2001.). Rámutatott, hogy maga a felperes is úgy nyilatkozott az elsőfokú eljárás során és a másodfokú eljárás során tartott tárgyaláson is, hogy az örökhagyó a nyújtott szolgáltatásért nem tudott és nem is kívánt sem pénzt, sem más anyagi javakat adni részére, és az ingatlanát sem kívánta rá átruházni. A hagyatékából történő juttatásra ígéretet nem tett, és az fel sem merült, hogy a javára végrendelkezzen.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

[15] A jogerős ítélet ellen a felperes élt felülvizsgálati kérelemmel, amelyben annak hatályon kívül helyezését, az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását és a keresetének helytadó ítélet meghozatalát kérte.

[16] Hivatkozása szerint a jogerős ítélet a Ptk. 7:94. § (1) bekezdés c) pontját sérti, és a PK 89. számú állásfoglalás téves értelmezésén alapul, valamint sérti a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 3. § (3) bekezdését.

[17] Változatlanul állította, hogy az örökhagyó a javára nem végrendelkezett, azonban a részére a tartási jellegű szolgáltatásokat nem ingyenesen, hanem a hagyatékából való részesedés reményében nyújtotta.

[18] Tényként hivatkozott arra is, hogy az örökhagyó a tartásra rászorult. Fenntartotta, hogy az őt a visszterhes szerződés alapján megillető követelésért mint hagyatéki tartozásért az örökösök – az alperesek – helytállni tartoznak örökrészük arányában. Állította, hogy ennek az igénynek az érvényesítését a PK 89. számú állásfoglalás nem zárja ki. Érvelése szerint hibás a PK 89. számú állásfoglalás olyan értelmezése, hogy törvényes öröklés esetén a hagyatéki hitelezői igény érvényesítése csak a tartásra kötelezett hozzátartozó részéről lehetséges. Álláspontját azzal indokolta, hogy ha a nyújtott tartás örökségi juttatás ígérete ellenében történt, még inkább megilleti a tartásra egyébként nem köteles személyt is az a jog, hogy az általa az ellenszolgáltatás reménye mellett nyújtott szolgáltatás megtérítését igényelhesse (BH 1990.18.).

[19] Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság a régi Pp. 3. § (3) bekezdésében foglalt tájékoztatási kötelezettségét elmulasztotta, amikor nem oktatta ki arról, hogy neki kell bizonyítania azt a körülményt, hogy az örökhagyó a nyújtott tartást hogyan kívánta honorálni, szándékában állt-e őt hagyatéki juttatásban részesíteni. Kifogásolta a további tanúbizonyítási indítványa elutasítását.

[20] A IV-VII. rendű alperesek felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályában való fenntartására irányult.

A Kúria döntése és jogi indokai

[21] A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

[22] Elöljáróban a Kúria rámutat arra, hogy a felperes a régi Pp. 3. § (3) bekezdésében foglalt tájékoztatási kötelezettség szabályának megsértésére az elsőfokú ítélet ellen benyújtott fellebbezésében nem hivatkozott. Ennek hiányában a felülvizsgálati kérelem e körben nem lehet alapos (BH 2017.232.) tekintve, hogy csak olyan kérdés támadható felülvizsgálattal, amely a másodfokú eljárásnak tárgya volt.

[23] Az örökléssel a hagyaték mint egész száll át az örökösre. Ez azt jelenti, hogy a hagyaték eszmei egész, amely a jogokat és kötelezettségeket egyaránt magában foglalja, átszállnak tehát az örökhagyó tartozásai is, azokért az örökhagyó jogutódja helytállni tartozik, amennyiben a hagyatékot ingyenesen szerezte.

[24] A Ptk. 7:94. § (1) bekezdése c) pontja szerint hagyatéki tartozásnak minősülnek az örökhagyó tartozásai.

[25] A Legfelsőbb Bíróság PK 89. számú állásfoglalásának b) pontja értelmében, ha az örökhagyó végintézkedés hátra hagyása nélkül halt meg és hagyatékában a törvényes öröklés rendje érvényesül, a perbeli adatok alapján azonban aggálytalanul megállapítható, hogy az örökhagyót más tartotta, és a tartás örökségi juttatás ígérete ellenében történt, akkor az örökhagyót ténylegesen eltartó személy a tartásból származó igényét a hagyatékkal szemben hagyatéki hitelezőként érvényesítheti. Ha tehát az örökhagyó az őt eltartó személynek ellenszolgáltatást – a hagyatékból való részesítést ígért –, az eltartást nyújtó személyt a nyújtott szolgáltatások ellenértéke megilleti akkor is, ha az örökhagyó nem tartásra köteles hozzátartozója, hanem más, azaz rokoni kapcsolatban nem álló személy részére ígért szolgáltatást. Az egységes bírói gyakorlat szerint az ígéretnek kifejezettnek és egyértelműnek kell lennie; hagyatéki hitelezői igényt csak az örökségi juttatás ígérete alapozhat meg, a remélt ellenszolgáltatásnak ilyen hatása nincs (BH 1997.25., BH 2001.476.).

[26] Az adott esetben az ügyben eljáró első- és másodfokú bíróság a bizonyítékok okszerű mérlegelésével helytállóan állapította meg, hogy a felperes semmilyen módon nem bizonyította, hogy a hagyatékban való részesedés kifejezett ígérete ellenében nyújtott tartást, ápolást, gondozást az örökhagyó részére. Maga a felperes is azt állította, hogy a szolgáltatásokat öröklési juttatás reményében végezte, az örökség reményében nyújtott szolgáltatást azonban hagyatéki hitelezői igényként érvényesíteni nem lehet. A bíróság a felperes által hivatkozott eseti döntésben (BH 1990.18.) ugyancsak úgy foglalt állást, hogy kizárólag az örökhagyó öröklési ígérete alapján nyújtott szolgáltatás minősül az örökhagyó hagyatéki tartozásának.

[27] A felperes személyes nyilatkozata éppen azt igazolja, hogy az örökhagyó a felperesnek öröklési ígéretet semmilyen módon nem tett, az alperesek és a tanúk nyilatkozata szerint a szolgáltatásokat az otthagása fejében és nem örökség reményében, kiváltképpen nem annak ígéretében nyújtotta. A Kúria hangsúlyozza, hogy a segítő szándékkal nyújtott szolgáltatások elszámolására hagyatéki tartozás címén jogi lehetőség nincs, erre egy esetleges várakozás sem nyújt alapot.

[28] Ilyen körülmények között helytállóan járt el az első- és a másodfokú bíróság, amikor a bizonyítatlanság jogkövetkezményét a felperes terhére értékelte. A rendelkezésre álló bizonyítékokon felül a felperes által megjelölt további tanúk kihallgatásától eredmény nem volt várható, mert azok a felperes által nyújtott szolgáltatások körére vonatkoztak volna, ez pedig az ügy elbírálása szempontjából érdektelen volt.

[29] Mindezekre tekintettel a Kúria a másodfokú bíróság jogerős ítéletét a régi Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Záró rész

[30] A felperes felülvizsgálati kérelme nem vezetett eredményre, ezért a régi Pp. 270. § (1) bekezdése szerint alkalmazandó 78. § (1) bekezdése alapján köteles megfizetni a IV-VII. rendű alperesek felülvizsgálattal kapcsolatosan felmerült eljárási költségét a hagyatékból való részesedésük arányának megfelelően.

[31] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a veszélyhelyzet ideje alatt érvényesülő egyes eljárásjogi intézkedésekről szóló 74/2020. (III. 31.) Kormányrendelet (Veir.) 29. § (1) bekezdésének alkalmazásával – annak ellenére, hogy a felperes kérte tárgyalás tartását – a régi Pp. 274. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

Budapest, 2020. július 8.

Dr. Orosz Árpád s.k. a tanács elnöke, Dr. Csentericsné dr. Ágh Bíró Ágnes s.k. előadó bíró,
Dr. Gyarmathy Judit s. k. bíró